

2

...taip atrodančio žmogaus nederėtų įleisti.

Henrikas Ibsenas, „Rosmersholmas“

Švokšdamas, skaudamu dešiniu keliu, Straikas paskutinius metalinių laiptų į biurą laiptelius įveikė kabindamasis į turėklus. Už stiklinių durų aidėjo du balsai, vyro ir šaižus persigandęs moters. Kai Straikas įsiveržė į priimamąjį, Deniza, prisispaudusi nugara prie sienos, žioptelėjo:

– Ačiū Dievui!

Straiko nuomone, vyrukui, stovinčiam priimamojo viduryje, buvo apie dvidešimt penkerius metus. Netvarkingos tamsių plaukų srugos krito ant lieso purvino veido, įkritusios akys degė. Marškinėliai, džinsai, striukė su gobtuvu buvo sudriskę ir nešvarūs, vieno odinio sportbačio padas atšokęs. Nosį suko neprausto kūno smarvė.

Be jokių abejonių, nepažįstamasis buvo psichikos ligonis. Maždaug kas dešimt sekundžių jį ištikdavo nevaldomas tikas: vaikas paliesdavo pirma nosies galiuką, paraudusį nuo dažno tapšnojimo, paskui, tyliai dunkstelėjęs liesą krūtinę, nuleisdavo ranką prie šono. Beveik iškart ranka vėl pakildavo prie nosies galiuko. Tarsi jis būtų pamiršęs, kaip reikia žegnotis, arba supaprastinęs kryžiaus ženklą, kad būtų greičiau. Nosis, krūtinė, ranka prie šono; nosis, krūtinė, ranka prie šono; stebėti mechaniskus judesius buvo slogu, juo labiau kad jis, regis, nesuvokė, ką daro. Čia vienas iš tų ligotų sostinės bėdžių, dėl kurių niekam galvos neskauda: keleivis metro vagone, kurio visi stengiasi nematyti, ar rėksnė prie sankryžos, kurios vengdami žmonės pereina į kitą gatvės pusę. Šios sudaužyto žmogiškumo skeveldros buvo tokios įprastos, kad įstrigdavo neilgam.

– Jūs jis? – paklausė vaikas degančiomis akimis, o ranka jau vėl kilo prie nosies ir krūtinės. – Jūs Straikas? Jūs seklys?

Kita ranka, kuri be paliovos nesiblašké tarp nosies ir krūtinės, jis staiga timptelėjo džinsų užtrauktuką. Deniza suinkštė, tarsi būgštautų, kad staiga jis gali apsinuoginti, ir tai tikrai atrodė įmanoma.

– Aš Straikas, taip, – atsakė seklys ir apėjo sekretorę, kad atsidurtų tarp jos ir nepažįstamojo. – Kaip jūs, Deniza?

– Gerai, – sušnibždėjo ji, tebesiglausdama prie sienos.

– Mačiau, kaip buvo nužudytas vaikas, – tarė nepažįstamasis. – Pasmaugtas.

– Aišku, – dalykiškai atsiliepė Straikas. – Gal užeisi?

Ir jis mostu pakvietė lankytoją į kabinetą.

– Noriu myžti, – paskelbė vyrukas, tampydamas užtrauktuką.

– Tada čia.

Straikas palydėjo jį į laiptų aikštelę, kur buvo tualetas. Kai lankytojas užtrenkė duris, Straikas tyliai grįžo pas Denizą.

– Kas atsitiko?

– Jis norėjo susitikti su jumis, pasakiau, kad jūsų nėra, o jis įdūko ir ėmė daužyti daiktus!

– Skambinkite į policiją, – tyliai pasakė Straikas. – Pasakykite, kad čia užklydo ligotas žmogus. Turbūt pamišęs. Tačiau palaukit, kol įsivesiu jį į kabinetą.

Tualetu durys atsitrenkė į sieną. Džinsų nepažįstamasis neužsisėgė. Atrodo, apatinių nemūvėjo. Deniza vėl suspigo, o jis karštligišškai graibstė tai už nosies, tai už krūtinės, tai už nosies, tai už krūtinės nesuvokdamas, kad matyti tamsiais plaukais apžėlusi jo gakta.

– Prašom čia, – maloniai pasakė Straikas.

Vyrukas nušliurino į kabinetą. Po trumpo atokvėpio atrodė, kad jis dvokia du kartus smarkiau.

Straikas pasiūlė jam sėstis, ir nepažįstamasis tūptelėjo ant klientų krėslo kraštelio.

– Kuo tu vardu? – paklausė Straikas, atsisedęs kitapus stalo.

– Bilis, – atsakė vaikas, triskart žaibiškai palietęs nosį ir krūtinę.

Kai plaštaka trečią kartą atsidūrė prie šono, jis čiupo ją kita ranka ir stipriai suspaudė.

– Ir tu matei, kaip kažkas pasmaugė vaiką, Bili? – paklausė Straikas, bet tą akimirką priimamajame sukudakavo Deniza:

– Policija, greičiau!

– Ką ji pasakė? – paklausė Bilis, neramiai žvilgčiodamas priimamojo pusėn; įkritisios akys išvirto, viena ranka spaudė kitą, kad tikas liautųsi.

– Nekreipk dėmesio, – nerūpestingai atsiliepė Straikas. – Tiriu kelias skirtingas bylas. Papasakok man apie tą vaiką.

Straikas lėtai ir atsargiai, tarsi Bilis būtų baikštus paukštelis, pasiėmė bloknotę ir popieriaus lapą.

– Jis pasmaugė vaiką viršuje prie arklio.

Už menkos pertvaros į ragelį garsiai tratėjo Deniza.

– Kada tai nutiko? – teberašydamas paklausė Straikas.

– Seniai... Aš buvau vaikas. Pasmaugė mergaitę, bet paskui pasakė, kad berniuką. Ten buvo Džimis, jis sako, kad nieko aš nemačiau, bet juk mačiau. Mačiau, kaip jis tai padarė. Pasmaugė. Aš mačiau.

– Ir tai įvyko prie arklio, taip?

– Ant kalvelės, virš arklio. Tačiau ją užkasė ne ten. Užkasė slėnyje prie tėčio namo. Aš mačiau. Galiu parodyti kur. Man ji neleis kasti, o jums leistų.

– Ir tai padarė Džimis, taip?

– Džimis niekada nieko nesmaugė! – pasipiktino Bilis. – Jis žiūrėjo kartu su manim. Jis sako, kad nieko neįvyko, bet jis meluoja, jis irgi ten buvo. Matot, jis bijo.

– Suprantu, – pamelavo Straikas toliau rašydamas. – Ką gi, man reikės tavo adreso, kad galėčiau pradėti tyrimą.

Jis beveik tikėjosi priešinimosi, bet Bilis nekantriai stvėrė pasiūlytą bloknotę ir rašiklį. Straikui į veidą vėl tvokstelėjo nešvaraus kūno smarvė. Bilis pradėjo rašyti, bet staiga apsigalvojo.

– Bet jūs neisit pas Džimį? Jis išdirbtų man kailį. Negalima eiti pas Džimį.

– Neisiu, – ramino jį Straikas. – Tavo adreso man reikia apskaitai.

– Negaliu taip ilgai laukti, jis visiškai pamišęs! – atsklido iš už durų gargždus Denizos balsas.

– Ką ji sako? – paklausė Bilis.

Straiko nusivylimui, Bilis staiga išplėšė viršutinį bloknoto lapą, suglamžė ir vėl pradėjo liesti nosį ir krūtinę kumščiu, kuriame gniaužė lapelį.

– Nesirūpink dėl Denizos, – tarė Straikas, – ji kalbasi su kitu klientu. Gal nori atsigerti, Bili?

- Ko atsigerti?
- Arbatos? Ar kavos?
- Kuriam galui? – paklausė Bilis. Pasiūlymas sukėlė jam dar didesnę įtarimą. – Kuriam galui man ko nors gerti?
- Tik jei nori. Nenori – nereikia.
- Man nereikia vaistų!
- Jų ir neturiu, – patikino Straikas.
- Aš ne psichas! Jis pasmaugė vaiką, ir jie užkasė lavoną slėnyje prie tėčio namo. Suvyniotą į antklodę. Rausvą. Aš nekaltas. Aš buvau mažas. Ne savo noru ten atsidūriau. Buvau dar mažas.
- Žinai, prieš kiek metų tai įvyko?
- Seniai... prieš daug metų... negaliu išmesti iš galvos. – Akys liesame Bilio veide degė, o kumštis su popiergaliu lakstė aukštyne žemyn, liesdamas nosį, krūtinę. – Suvyniojo į rausvą antklodę ir užkasė slėnyje prie tėčio namo. Bet paskui pasakė, kad ten buvo berniukas.
- Kur tavo tėčio namas, Bili?
- Dabar ji man neleis. Tačiau *jūs* galėtumėt atkasti. *Jūs* galėtumėt nuvažiuoti. Pasmaugė ją, tikrai, – tvirtino Bilis, įsmeigęs į Straiką susirūpinusias akis. – Bet Džimis pasakė – berniukas. Pasmaugė prie...
- Pasigirdo beldimas į duris. Straikas nespėjo nė išsižioti, ir Deniza, daug drąsesnė atvykus viršinkui, įkišo galvą į vidų jausdamasi baisiai svarbi.
- Atvažiuoja, – paskelbė ji perdėtai reikšminga mina, kuri būtų išgąsdinusi ir ne tokį nervingą žmogų kaip Bilis. – Tuoj bus čia.
- Kas atvažiuoja? – pašoko Bilis. – Kas tuoj bus čia?
- Deniza atšoko ir užtrenkė duris. Straikas išgirdo dunkstelint ir suprato, kad ji užgulė duris, bandydama sulaukyti Bilį.
- Ji kalba apie siuntinį, kurio laukiu, – raminausiai pasakė Straikas stodamasis. – Toliau pasakok apie...
- Ką jūs padarėt? – sukliko Bilis. Jis traukėsi prie durų, be perstojo liesdamas nosį ir krūtinę. – Kas atvažiuoja?
- Niekas, – atsakė Straikas, bet Bilis jau laužėsi pro duris.
- Pajutęs pasipriešinimą, iš visų jėgų jis trenkėsi į duris – kitapus jų suspigo – ir nubloškė į šoną Denizą. Kol Straikas atsistojo, kol apėjo stalą, Bilis, jau išsiveržęs pro agentūros duris, skuodė metaliniais laiptais žemyn, šokinėdamas per tris laiptelius. Suprasdamas, kad pavy-

ti jaunesnį ir, kaip paaikėjo, greitesnį vyruką neverta tikėtis, įsiutęs Straikas apsisukęs puolė atgal. Kabinete jis atidarė pakeliamąjį langą ir pro jį persisvėrė, bet tespėjo pamatyti, kaip Bilis dingsta už kampo.

– *Velnių subinė!*

Vyriškis, žengiantis į gitarų parduotuvę kitapus gatvės, suglumęs apsidairė, kas čia plūstasi.

Straikas pasitraukė nuo lango ir perbedė akimis Denizą, kuri tvarkėsi jo kabineto tarpduryje. Neįtikima – buvo savim labai patenkinta.

– Bandžiau jį sulaikyti, – išdidžiai paskelbė ji.

– Taip, – atsiliepė Straikas, iš paskutiniųjų tvardydamasis, – mačiau.

– Policija atvažiuoja.

– Puiku.

– Norėtumėt puodelio arbatos?

– Ne, – iškošė jis pro dantis.

– Tada einu išvalysiu tualetą, – pasakė ji. – Nemanau, kad jis nuleido vandenį, – pridūrė pašnibždomis.